Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Каразінська школа соціальної роботи

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Директор навчально-наукового інституту
соціології та медіакомунікацій
Олена МУРАДЯН
"26" серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 23 - Соціальна робота
спеціальність 231 - Соціальна робота
освітня програма «Менеджмент соціальної роботи»
вид дисципліни обов'язкова
навчально-науковий інститут соціології та медіакомунікацій

2026/ 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ соціології та медіакомунікацій «26» серпня 2026 року, протокол № 6

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Садрицька Світлана Валеріївна, кандидат соціологічних наук, доцент ЗВО кафедри «Каразінська школа соціальної роботи»

Програму схвалено на засіданні кафедри «Каразінська школа соціальної роботи»

Протокол № 1 від 26.08.2026

Завідувач кафедри «Каразінська школа соціальної роботи»

Ірина ЄВДОКИМОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент соціальної роботи»

Гарант освітньо-професійної програми

Ірина ЄВДОКИМОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ соціології та медіаккомунікацій

Протокол від «26» серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії ННІ соціології та медіакомунікацій

Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної практики розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент соціальної роботи» підготовки здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 231 – Соціальна робота.

Навчальна практика – це обов'язкова складова освітнього процесу та важлива ланка наскрізної практичної підготовки здобувачів вищої освіти, під час якої вони в реальних або наближених до реальних умовах набувають первинного практичного досвіду за обраною спеціальністю у межах освітньої програми, за якою вони здобувають вищу освіту. У результаті проходження навчальної практики студенти закріплюють теоретичні знання, отримані під час вивчення інших курсів.

Робота протягом практики здійснюється відповідно до безпекової ситуації в онлайн режимі із застосуванням платформb для відеоконференцій Zoom. Для консультацій та оперативного зв'язку з керівником практики використовується група в месенджері. Залікові роботи та щоденники з практики приймаються у LMS Moodle в електронному вигляді.

Практика здобувачів вищої освіти передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі набуття необхідного обсягу практичних знань, умінь і навичок відповідно до стандартів освіти.

1. Опис навчальної практики

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Цілі і завдання практики визначають спрямованість діяльності студентів під час всього періоду практики.

Основна мета навчальної практики – набуття здобувачами освіти професійних умінь і навичок необхідних для формування загальних і фахових компетентностей необхідних для подальшої практичної діяльності: ознайомлення студентів з роботою соціальних служб в Україні в цілому, зокрема у харківському регіоні, ознайомлення студентів із специфікою роботи окремих соціальних закладів, що обумовлено спрямуванням на потреби різних груп клієнтів соціальної роботи.

1.2. Основні завдання навчальної практики

- забезпечити первинний практичний досвід виконання типових завдань для фахівця з соціальної роботи;
- навчитися застосовувати у практичній діяльності отримані під час вивчення теоретичного матеріалу знання.

За результатами навчальної практики здобувачі вищої освіти повинні знати основні державні нормативно-правові документи, які регулюють діяльність соціальних закладів, постанови, інструкції, розпорядження місцевих органів, які впливають на розвиток різних видів послуг у регіоні; сучасні тенденції в політиці соціального захисту населення; програми і цілі соціальної служби в країні, регіоні, місті; ресурси і послуги, які надаються суспільством; концепції і методи соціального планування; теорію і практику управління персоналом, етичні стандарти в практиці соціальної роботи; теорію і практику проведення спостережень, зокрема за практичною соціальною роботою; соціально-психологічні методи і методики, які використовуються в діяльності соціальних служб.

У процесі проходження практики здобувачі вищої освіти глибше засвоюють основні цінності соціального працівника, які виявляються в практичній діяльності:

– прагнення до переваг індивіда по відношенню до суспільства;
– повага до конфіденційності у взаємовідносинах з клієнтами;
– готовність відокремити власні почуття і потреби від професійних відносин;
– готовність діяти від імені клієнта;
– прагнення до високих стандартів особистої і професійної етики тощо.

1.3. Характеристика навчальної практики:

Кількість кредитів – 5.
Загальна кількість годин -150.
Шкала оцінювання – дворівнева (залік)

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Вид контролю - залік	

1.4. Заплановані результати практики

За результатами проходження навчальної практики студент повинен знати основні методи, форми організації діяльності соціальних служб та організацій, що займаються соціальною роботою з різними групами клієнтів. Кожен студент, який пройшов курс практичної підготовки, повинен **знати:**

- основні напрямки практичної соціальної роботи;
- механізми взаємодії державних соціальних служб;

вміти :

- визначати (ситуаційно) службу до якої можна звернутися в конкретній життєвій ситуації;
- використовувати потенціал сучасних медіа для допомоги клієнтам соціальної роботи;
- вміти аналізувати та узагальнювати інформацію щодо роботи окремих соціальних служб;
- використовувати навички волонтерської діяльності.

Перелік компетентностей, що формує навчальна практика

ФК 3	Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціальнo забезпечення.
ФК 6	Здатність до розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб
ФК 8	Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єк польових і лабораторних умовах.
ФК 16	Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти плануються наступні результати навчання:

ПРН 11	Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин
ПРН 14	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких необхідна соціальна допомога
ПРН 15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки
ПРН 19	Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин

Пререквізити

Перелік дисциплін, що передують вивченню даної дисципліни: «Методи і технології соціальної роботи», «Соціальна політика та соціальне управління», «Соціальна робота з різними групами клієнтів».

2. Зміст та організація проведення навчальної практики

Практика проводиться для здобувачів 3 курсу без відриву від навчання, триває 4 тижні та має своїм змістом ознайомлення студентів з роботою системи соціальних служб та окремих агенцій. Ця практика є активною, тому що на відміну від інших видів практики, студенти працюють переважно самостійно. Вони також можуть, відповідно до безпекової ситуації, відвідувати установи та організації, на базі яких проводяться заходи організовані керівником практики (зустрічі, екскурсії, майстер-класи, тренінги). В іншому випадку кафедрою та факультетом може бути прийняте рішення про переведення зустрічей з представниками організацій, відвідувань організацій та інших заходів практики в он-лайн формат.

Безпосереднє керівництво практикою здійснюється викладачем кафедри «Каразінська школа соціальної роботи», який консультує студентів щодо графіку заходів, підготовки щоденника практики та звіту. Крім того, у разі необхідності, керівник практики сприяє знаходженню для студентів установ та організацій, діяльність яких відповідає науковим інтересам студентів.

Для контролю виконаної роботи студенти ведуть щоденник, де фіксується робота за тижнями практики. Після закінчення практики студенти отримують від керівника практики характеристику.

Вся звітна документація надається в електронному вигляді до підсумкового круглого столу за результатами проходження практики. На круглому столі студенти у формі виступів та дискусії обмінюються своїми враженнями, отриманими знаннями, пропозиціями та побажаннями. На підсумкову конференцію можуть бути запрошені представники баз практики, інші викладачі кафедри, потенційні роботодавці.

Головні етапи практики .

1. Установча конференція. Ознайомлення з цілями, завданнями, змістом практики.
2. Відвідування баз практики або зустрічі з фахівцями в он-лайн форматі.
3. Самостійна робота студентів, під час якої студенти повинні самостійно опрацювати наступні теми:
   - Тема 1 Збір інформації про діяльність соціальних служб у м. Харкові
   - Тема 2. Відмінності у діяльності державних та недержавних соціальних служб
   - Тема 3. Аналіз актуальних змін у системі соціальних служб.
   - Тема 4. Звіт за результатами проходження практики
   - Тема 5. Підготовка презентації результатів практики на круглому столі
4. Оформлення щоденнику та звіту за підсумками проходження практики.
5. Підсумковий круглий стіл. Звіти за результатами практики.

Завдання для самостійної роботи

Під час практики студенти самостійно переглядають відео зустрічі з фахівцями з соціальної роботи, що розміщені на платформі LMS Moodle, конспектують основний зміст. В рамках вивчення практичного досвіду співпраці волонтерських організацій студенти виконують практичне завдання.

3. Вимоги до баз навчальної практики

Практика студентів з урахуванням безпекових умов проходить онлайн на базі кафедри “Каразінська школа соціальної роботи” із залученням фахівців організацій державної та недержавної форми власності з якими на час проходження практики було укладено договір. Базами практик можуть бути підприємства, установи, організації, заклади, соціальні служби, центри соціальних служб, органи місцевого самоврядування, громадські та

благодійні організації, інші суб'єкти соціальної роботи, а також структурні підрозділи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, діяльність яких відповідає меті, завданням, програмним результатам навчання та змісту відповідного виду практики.
Практики проводяться на тих базах практики, які забезпечують виконання робочої програми практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Соціальна робота та в тих організаціях, з якими укладено договори на проведення практики. Партнерами кафедри є Харківський обласний центр соціальних служб, Харківський міський центр соціальних служб «Довіра», Відділення Національної служби посередництва та примирення в Харківській області, Харківська обласна організація профспілки працівників соціальної сфери України, ГО «Професійна ліга соціальних працівників Харківщини», Харківський обласний благодійний фонд «Соціальна служба допомоги», ГО «Чистий аркуш», БФ «Карітас-Харків» та інші.
База практики повинна забезпечувати здобувачу вищої освіти:
– керівництво практикою;
– можливість виконання професійних і дослідницьких завдань, передбачених програмою відповідної практики;
– доступ до інформаційно-аналітичних ресурсів;
– доступ до матеріально-технічної бази, необхідної для виконання програми практики;
– можливість працювати з документацією, технікою, програмами, іншим професійним інструментарієм;
– ознайомлення із внутрішніми нормами охорони праці, техніки безпеки, внутрішнім розпорядком, правилами дотримання етичних стандартів професійної діяльності та корпоративної культури, академічної доброчесності;
– дотримання норм конфіденційності, професійної етики та захисту персональних даних;
– безпечні умови проходження практики.
Організації, які залучаються для проведення практики здобувачів вищої освіти за спеціальністю "Соціальна робота", повинні мати структури, що відповідають спеціальності, за якою здійснюється підготовка фахівців в Університеті..
Відповідність бази практики меті, завданням, програмним результатам навчання та вимогам відповідної практики визначається кафедрою «Каразінська школа соціальної роботи» з урахуванням критеріїв, передбачених робочою програмою практики. Рішення про підтвердження відповідності бази практики ухвалюється на засіданні кафедри.

4. Індивідуальні завдання з практики
не передбачені

5. Вимоги до звіту про практику, академічної доброчесності та використання технологій штучного інтелекту
Під час навчальної практики використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.
У межах дисципліни застосовуються модель «ШІ як асистент»:
Під час підготовки звіту та щоденника, виконання завдань, оглядів та інших робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, оформлення презентації, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення.
Фінальний текст звіту-щоденника, висновки, аналіз та інтерпретація результатів проходження практики повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.
У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (пошук інформації, створення презентації, аналіз даних, редагування тексту тощо). За вимогою

викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.
Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Вимоги до звіту про навчальну практику.
Головним звітним документом є звіт-щоденник практики, де фіксується план роботи, результати виконаних завдань за весь період практики;
Вся звітна документація надається в період першого тижня після закінчення практики для перевірки керівникові від навчального закладу.
До змісту щоденника мають обов'язково увійти : 1) опис основних напрямків практичної соціальної роботи служб, в яких проходила практика; 2) аналіз категорій клієнтів, що отримують допомогу; 3)визначення основних проблемних моментів, з якими стикаються організації в організації своєї діяльності.

6. Форма підведення підсумків навчальної практики
За підсумками проходження практики проводиться підсумкова конференція, на якій студенти в формі виступів та дискусії обмінюються своїми враженнями, отриманими знаннями, пропозиціями та побажаннями. На підсумкову конференцію запрошуються керівники практики від установ (бази практики), інші викладачі кафедри.
Для контролю виконаної роботи студенти під час навчальної практики ведуть щоденник, де фіксується робота за тижнями практики. Після закінчення практики студенти отримують від керівника практики характеристику.
Вся звітна документація надається до підсумкового круглого столу за результатами проходження практики. На круглому столі студенти в формі виступів та дискусії обмінюються своїми враженнями, отриманими знаннями, пропозиціями та побажаннями. На підсумкову конференцію можуть бути запрошені представники баз практики, інші викладачі кафедри, потенційні роботодавці.
Підсумкова оцінка за результатами проходження практики може знижуватися за порушення строків здачі щоденника, за необґрунтовані пропуски або відмови від виконання завдань практики, за неохайне оформлення звітної документації та порушення правил академічної доброчесності. Результати атестації з виробничої практики заносяться в залікову відомість.

8. Критерії оцінювання результатів навчальної практики
- участь у заходах практики
- самостійна підготовка звітної документації
- виконання самостійних завдань
- якісна підготовка презентації за результатами практики
- змістовний виступ на заключній конференції, участь в обговоренні

Сумарна оцінка за практику виставляється за такою системою:

Участь в установчій конференції	5
Ознайомлення з матеріалами з охорони праці, відвідування інструктажу	5
Відвідування заходів з практики, ознайомлення зі змістом матеріалів.	60
Підготовка та оформлення щоденника-звіту	10
Виконання самостійного завдання	10

Підготовка виступу та презентації	5
Участь в підсумковій конференції	5
	100

Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти

Результати навчання, здобуті здобувачем вищої освіти шляхом неформальної та/або інформальної освіти, можуть бути визнані та зараховані в межах навчальної практики відповідно до законодавства України та Порядку визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти Харківського національного університету імені В,Н.Каразіна (Затверджено рішенням вченої ради Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна від 30 травня 2022 р., протокол № 9).

Визнання результатів неформального та/або інформального навчання здійснюється за умови їх відповідності результатам навчання, передбаченим освітньою програмою та/або робочою програмою навчальної дисципліни.

Як результати неформальної освіти можуть бути враховані, зокрема, результати навчання, здобуті під час проходження сертифікованих стажувань, онлайн-курсів, освітніх програм, тренінгів, професійних програм та інших форм навчання, що відповідають змісту навчальної практики.

Для визнання результатів навчання здобувач подає документи, що підтверджують проходження відповідного навчання та результати його завершення (сертифікат, свідоцтво, довідку тощо), а також заяву відповідно до встановленого в університеті порядку.

Викладач здійснює попереднє зіставлення заявлених здобувачем результатів навчання з результатами навчання та змістом навчальної практики. За необхідності здобувач проходить додаткове оцінювання для підтвердження відповідності заявлених результатів навчання вимогам.

За результатами процедури визнання здобувачу може бути зараховано відповідні результати навчання, декілька кредитів або відповідний освітній компонент згідно з рішенням комісії, прийнятим у встановленому університетом порядку.

Зарахування результатів неформального та/або інформального навчання здійснюється відповідно Порядку визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти Харківського національного університету імені В,Н.Каразіна (Затверджено рішенням вченої ради Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна від 30 травня 2022 р., протокол № 9).

9. Методи контролю та схема нарахування балів

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі:

- контролю відвідування студентами організацій, що є базами практики (контроль здійснюється з боку вищого навчального закладу: керівником практики та завідувачем кафедри);
- ведення ними відповідної документації (щоденники практики, фото звіти),
- написання та захисту індивідуальних робіт(за необхідності),
- виступ на круглому столі за результатами проходження практики.

Оцінка за проходження навчальної практики виставляється на підставі звіту студента, його виступу на круглому столі за результатами проходження практики та характеристики, наданої керівником від навчального закладу.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

	Оцінка

Сума балів за всі види діяльності протягом практики	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
1–49	не зараховано

10. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література

1. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчальнометодичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
2. Садрицька С. В. Професійні компетентності соціальних працівників: зміна пріоритетів в умови війни. «SOCIOПРОСТІР:міждисциплінарний електронний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи»,№12(2022), С.14-23.
3. Семигіна Т. Соціальна робота: цінності й принципи // Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с. С. 22–36.
4. Семигіна Т., Ярошенко А. Феміністична соціальна робота як професійне інвестування в жіночу солідарність. *Вісник АПСВТ*, 2019, №1. С. 13-29.
5. Соціальна робота: словник основних термінів./ Бутиліна О. В., Вакуленко С. М., Вітковська І. М., Горбунова-Рубан С. О., Євдокимова І. А, Плахова О. М., Садрицька С. В., Сичова В. В., Яковенко Т. В. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020. 119 с.

Додаткова література

1. Карагодіна О., Семигіна Т. Розвивальний потенціал досліджень у соціальній роботі. *Розвивальний потенціал сучасної соціальної роботи: методологія та технології : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф.* (13–14 березня 2020 року, Київ) / за ред. Ю.М. Швалба. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. С. 49–52.
2. Конверський А. Є. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів. За ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
3. Садрицька С. Безбар'єрна комунікація як технологія сучасної соціальної роботи в Україні. *Соціологія – Соціальна робота та соціальне забезпечення: регулювання соціальних проблем (Львів, 21-22 травня 2026 р.): збірник матеріалів XVI Міжнародної науково-практичної конференції.* – Львів, 2026.
4. Управління діяльністю соціальних служб: метод. посібник / Гусак Н. та ін. ; за ред. О. Іванова, Н. Гусак. Київ : К.І.С., 2013. 178 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Кравченко О. Соціальна робота в громаді в умовах війни. Zeszyty Naukowe Collegium Witelona. 42(1)/2022. URL: file:///C:/Users/sadri/Downloads/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0_%D0%B2_%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%96_%D0%B2_%D1%83%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%85%20(2).pdf
2. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 20.06.2020 №1179 «Про затвердження професійного стандарту «Фахівець із соціальної роботи». URL: https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?lang=uk-UA&fileId=bcfc03e8-f801-44e7-835c17bc19a68f70
3. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України" Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.93 № 93 . Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93

4. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. URL: https://karazin.ua/storage/documents/252_M3NjATBYHv8oPLTb1EP6N8QlK.pdf
5. Чернета С. Ю. Практична спрямованість підготовки фахівців із соціальної роботи до надання соціальних послуг. URL: http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/227/6008/12543-1?inline=1